

Lichaamshouding

Anton C. Zijderveld

#Het vervelende van de televisie is dat er beelden zijn die van de inhoud afleiden. De radio reduceert een spreker tot alleen maar de stem, terwijl ook door de radio uitgezonden muziekkuitvoeringen concentratie optimaal mogelijk maken, omdat er geen beelden zijn die afleiden. Zo vind ik bijvoorbeeld concerten op de televisie wel aardig omdat er regelmatig 'close ups' zijn van spelers en instrumenten, terwijl af en toe de camera ook van een afstand het hele orkest laat zien. Maar ik betrap me er dan op dat de muziknoten op de achtergrond raken en de elkaar steeds weer afwisselende beelden te dwingend worden.

#Zelfs in serieuze discussieprogramma's waar het toch primair gaat om wat er gezegd en bediscussieerd wordt, leiden beelden af. Toen ik nog 'columns' uitsprak in 'Buitenhof' kreeg ik en vaker nog mijn vrouw opmerkingen te horen over mijn das die scheef zat of juist heel mooi was, over mijn wat vreemde stem en in de krant werd gerept van mijn 'zuinige, scheve mondje'. Vaak zei men 'Ik heb je zondag op televisie gezien. Heel leuk! Waar ging het ook weer over?' Het was de voornaamste reden, waarom ik er na iets meer dan twee jaar mee ben opgehouden.

#Maar goed, uiterlijkheden zijn in televisieland nu eenmaal essentieel. Erg belangrijk is naast kleding en haardracht (vooral niet te netjes!) de lichaamshouding. Iemand die tijdens een gesprek aan tafel met de armen over elkaar gaat zitten, maakt een onaangename indruk en iemand die zich nimmer tot een glimlach, laat staan een lach laat verleiden, ziet er streng, te serieus en wat onvriendelijk uit. Maar dan, lachebekjes zijn in serieuze discussieprogramma's ook niet goed. De balans is niet gemakkelijk.

#Wat mij intussen mateloos irriteert is het scheef gehouden hoofd. Mij valt op dat als iemand onzeker is, iets beweert waarvan hij of zij denkt dat het misschien niet helemaal juist of waar is, vaak het hoofd scheef houdt. Daar hoort dan een ontwapenende, ietwat verlegen glimlach bij. Joris Luijendijk bij voorbeeld gaat als interviewer in 'Zomergasten' voortdurend met zijn linkeroor naar zijn linkerschouder als hij tegenover een gerenommeerde en scherp analyserende gesprekspartner zit. Tevens laat hij daarbij in een innemende glimlach zijn fraaie rij tanden zien. Afgelopen zondag was dat meermalen het geval in zijn gesprek met de briljante Alexander Rinnooy Kan. Die muntte uit in scherpe, glasheldere analyses die fraai, virtuoos en met onderkoelde humor werden verwoord. Maar als de interviewer hem dan tot een wilde uitlating trachtte te verlokken, bijvoorbeeld toen het ging over de vermeende islamitische apocalyps in Europa, boog zijn hoofd deemoedig naar links en blikkerden de tanden. Het maakte een wat valse indruk en oogste bij zijn gesprekspartner geen enkel succes. Het scheve hoofd en de blikkerende tanden gingen al snel vreselijk irriteren.

#Lichaamshoudingen zeggen veel over de gemoedstoestanden van mensen. Ik wandel graag en veel in stadsparken. Soms zie ik dan vrouwen (het zijn inderdaad alleen vrouwen) met over elkaar gevouwen armen voor de borst lopen. Ze kijken ernstig, bezorgd, of misschien verdrietig voor zich uit – meestal naar de grond. Zorgen? Ellendige recente ervaringen?

Verdriet? Aan mijn lijf geen polonaise meer? Het maakt een afwerende, defensieve indruk.
Nieuwsgierig als ik ben zou ik ze er naar willen vragen, maar dat kan natuurlijk niet, dat durf ik ook niet.